

Rådmannens forslag

7 Bymiljø og utbygging

Rehabilitering og vedlikehold

Økonomisk handlingsrom avgjør hvor raskt vedlikeholds etterslepet kan reduseres. Finansiering av vedlikeholdsetterslepet må skje over flere budsjettperioder.

Stavanger på sykkel

Den sterke satsingen på sykkel videreføres gjennom hele perioden, med høy aktivitet og standard i bygging av nye sykkelveier og sykkelfelt, tiltak for å bedre eksisterende sykkelruter, drift og vedlikehold og kampanjer.

Triangulum: Ny energisentral

Gjennom Triangulum-prosjektet er Stavanger blitt europeisk «fyrårnsby» innen fagområdet smarte byer og samfunn. Formålet med prosjektet er å utvikle og implementere integrerte løsninger for energi, IKT og mobilitet.

7.1 Innledning

7.2 Utbygging og Juridisk

7.3 Miljø og renovasjon

7.4 Stavanger eiendom

7.5 Park og vei

7.6 Idrett

7.7 Vann og avløp

7.8 Plan og anlegg

Bymiljø og utbygging (BMU) har ansvar for alle tekniske tjenester som vann, avløp og renovasjon, alle kommunale gater og uterom, parker, idrettsområder og alle kommunale bygg- og eiendommer. Gjennomføring av bystyrets strategi for verdibevaring er viktig innenfor alle områder.

I tillegg er området tillagt ansvaret for koordinering av kommunens miljø- og utbyggingspolitikk, samt gjennomføring av alle kommunale investeringsprosjekter. Vurdering av kommunens klimapolitikk og opprettelse av to nye kommunale foretak blir sentralt i 2016. Samtidig skal det fortsatt gjennomføres investeringer innenfor alle området også i 2016.

7.1 Innledning

Bystyret har vedtatt at det skal etableres to nye kommunale foretak. For det første et foretak som skal bidra til å fremme boligproduksjon, legge til rette for utbygging og inngå i samarbeid med andre eiendomsselskap om utvikling av prioriterte utbyggingsområder. Kommunens ubebygde eiendommer og andre eiendommer som skal utvikles, vil bli tillagt selskapet, som med det får ansvar for å sikre areal til kommunale utbyggingsbehov, og legge til rette for nybygging i Stavanger. Det skal også etableres et eget boligforetak for å forvalte, drifte og utvikle de kommunale boligene enda bedre. I utgangspunktet skal alle oppgavene relatert til boliger flyttes over til det kommunale foretaket. Dette gjelder også selvbyggerordningen.

Samtidig fortsetter Stavanger kommune å bygge byen med stolthet. Nye bygg og anlegg som skateanlegget på Tasta, Gamlingen og Lervig sykehjem skal på plass og gi grunnlag for aktivitet, velferd og trivsel.

BMU skal fortsatt bidra til at Stavanger kommune går foran, både ved å utvikle egne tjenester og danne grunnlag for nye løsninger, gjennom prosjekter som Triangulum.

I 2016 er det 150 år siden Stadsingeniøren ble etablert i Stavanger, dette ble starten på alle kommunenes tekniske tjenester (inklusive interkommunale selskap) som i dag bidrar til trygghet i Stavanger, og med en standard og historie som kommunen er stolte av å kunne markere i jubileumsåret.

7.2 Utbygging og Juridisk

Tjenestebeskrivelse

Utbygging og Juridisk følger opp utbyggingspolitikken ved å koordinere kommunens utbyggingsoppgaver og legge til rette for nybygging. De to stabene har ansvar for kommunens ubebygde eiendommer, og andre eiendommer som skal utvikles.

Utbygging og Juridisk sikrer arealer og tomter til kommunale behov for teknisk-, grønn- og sosial infrastruktur som veier, parker, skoler, sykehjem, kommunale boliger og idrettsanlegg.

I tillegg følger Utbygging opp gjennomføringen av prioriterte utbyggingsprosjekter som Bjergstedvisjonen, Stavanger Forum og Nytorget.

Juridisk stab arbeider i hovedsak med kjøp, salg og avtaleinngåelser knyttet til eiendom, men er også rådgiver for andre avdelinger i kommunen. I tillegg forvalter staben kommunens skjenkepolitikk og leder Friområdeprosjektet.

Prioriterte oppgaver i planperioden

Tomter til offentlige formål

Rådmannen skal anskaffe tomt til ny skole på Storhaug. Samtidig må det legges tilrette for et langsiktig løp for å kunne sikre nye arealer til skoler, barnehager, bofelleskap og sykehjem, parker og friområder og idrettsanlegg. Det er et langsiktig behov for oppkjøp av areal til offentlige formål blant annet i Jåttå Nord, på Madla/Revheim og i Hillevåg.

Rådmannen vil arbeide for å finne arealeffektive løsninger, der samlokalisering, sambruk og gjenbruk er aktuelle virkemidler.

Bystyrets målsetting om å tilrettelegge for 1250 nye boliger i året i Stavanger betyr at det blir viktig i perioden å holde trykket oppe på arbeidet med planer, utredninger og avtaler i de prioriterte utbyggingsområdene. Sosial boligutbygging er et satsningsområde. Kommunen må sørge for tomter til etablererboliger, omsorgsboliger både i kommunal og privat regi, og studentboliger.

Byomforming

Bystyret har i forbindelse med rullering av kommuneplan 2015-2030 vedtatt at 70 prosent av utbyggingen skal skje innenfor den utbygde by. I de siste ti årene har nærmere 80 prosent av utbyggingen skjedd her.

Stavanger kommune skal fortsatt være aktiv i å legge til rette for utbygging i Jåttåvågen og i Storhaug Øst (Urban Sjøfront). I Jåttåvågen vil utfylling av masser fra Ryfast og klargjøring av området for utbygging av Jåttåvågen 2, nordre del av Jåttåvågen, være prioritert. I Urban Sjøfront vil kommunen fortsatt ha ansvar for å opparbeide all overordnet teknisk og grønn infrastruktur i takt med utbyggingen som skjer der. Det gjelder blant annet ny park langs Leirvigbukta, ny pumpestasjon og tomt for beredskapsbrannstasjon. Kommunen skal også sikre areal for ny barneskole for Storhaug i dette området.

Bystyret har i forbindelse med rullering av Utbyggingsplanen i 2014 vedtatt å også prioritere Paradis – Hillevåg og på Forus Øst. Utbyggere i disse områdene har en forventning om at kommunen bidrar i tilrettelegging av utbyggingen her. Det samme gjelder i prioriterte delområder og prosjekter i Stavanger sentrum, som Nytorget, Bjergsted og trolig tomt for nytt teater.

Eiendomssalg

Det arbeides kontinuerlig og aktivt med å oppnå salg av eiendommer og tomter i henhold til bystyrets vedtak i sak 184/14. Her inngår blant annet salg av: Bybergstykket i Bjergsted, Hermetikklaboratoriet og –fagskolen, 2. etasje av Utenriksterminalen, Norges Bank-bygget og hotelltomten i Bjergsted.

Tilrettelegging for en ny politisk beslutning om folkebad inngår i prioriterte oppgaver.

Juridisk forsetter arbeidet med å koordinere og administrere kommunens innsats og interesser i Ryfastprosjektet, i Forumområdet og overfor til Stavangerregionen Havn IKS.

Alkohol- og skjenkepolitikk

Det er en prioritert oppgave å revidere skjenkeretningslinjene til Stavanger kommune. Nye skjenkeretningslinjer skal vedtas i løpet av 1. halvår 2016 og alle salgs- og skjenkebevillinger skal deretter fornyes.

Grunnerverv for vei, gang- og sykkelvei

Juridisk inngår avtaler og foreta grunnverv for å utvide veien og etablere gang- og sykkelsti på strekningene/stedene; Gamleveien, Krossbergveien, Liveien og Holmeegenes.

Linjenr	Netto budsjetttramme for Utbygging og juridisk 2016-2019	2016	2017	2018	2019
	Opprinnelig vedtatt netto budsjetttramme 2015	-2 830	-2 830	-2 830	-2 830
Endringer:					
178	Effektiviseringskrav Stab BMU, Miljø og Utbygging	-10	-10	-10	-10
179	Bortfall av leieinntekter	2 000	2 000	3 800	4 300
Korrigert netto budsjettammer 2016-2019		-840	-840	960	1 460

Tabell 7.1 Netto driftsramme for Utbygging og juridisk 2016-2019. Beløp i 1000 kr.

Budsjetttrammen vil bli justert for helårseffekten av lønnsoppgjørskostnad.

7.3 Miljø og renovasjon

Tjenestebeskrivelse

Miljø- og renovasjonsavdelingen arbeider med tema relatert til miljø og bærekraftig utvikling og er rådgiver og pådriver for at miljøtiltak gjennomføres som en del av den daglige planleggingen, forvaltningen og driften i kommunen. En bærekraftig samfunnsutvikling imøtekommer behovene til dagens generasjon, uten å redusere og ødelegge kommende generasjoners muligheter for å dekke sine behov. Kommunens Klima- og miljøplan 2010-2025 er det overordnede dokumentet for arbeidet.

Avdelingen sørger også for at innbyggerne i Stavanger har kostnadseffektive og miljøvennlige avfallstjenester preget av et høyt servicenivå. Avdelingen har ansvar for all innsamling av husholdningsavfall og driver informasjons- og motivasjonstiltak for avfallsminimering og økt kildesortering. Renovasjon er også myndighet i saker knyttet til forurensning og forsøpling. Avdelingen kjøper inn alle innsamlings- og behandlingstjenester fra private eller interkommunale avfallsselskap. Tjenesten er gebyrfinansiert med hjemmel i Renovasjonsforskriften.

Prioriterte oppgaver i planperioden

Miljø

Avdelingen skal gjennomgå klima- og miljøplanens målsetninger og tiltak i de ulike temaområdene, og vurdere graden av måloppnåelse og behov for nye tiltak. Måleindikatorer til rapportering på klima- og miljøområdet skal videreutvikles.

Erfaringene fra det avsluttede prosjektet Framtidens Byer vil benyttes i kommunens klima- og miljøarbeid, og arbeidet i Agenda 21-utvalget, som arbeider for å fremme lokalt miljøengasjement videreføres.

Avdelingen Miljøsertifiserer og resertifiserer virksomheter (Miljøfyrtårn og Grønt Flagg) og gir miljøveiledning internt og eksternt, blant annet ved å gjennomføre inspirasjonsarrangement som Miljø søndag.

Samarbeid innen bredden av kommunal virksomhet og eksternt med bedrifter og andre aktører, blant

annet Fylkeskommunen, skal fremme kollektivtransport, og øke andel syklende og gående.

Kartlegging av forurensing i havnebassenget fortsetter, for å samle kunnskap som skal gi grunnlag for anbefalinger om tiltak. Prosjektet er støttet av Miljødirektoratet.

Arbeidet med å sikre god luftkvalitet, blant annet gjennom kampanjer som stimulerer til økt bruk av piggfrie dekk fortsetter.

Avdelingen viderefører Internasjonalt samarbeid, blant annet om bruk av midler i klimavoteprojektet gjennom kommunens samarbeid med vennskapsbyene. Kommunen skal også delta i nettverkssamarbeid, blant gjennom medlemskap i Eurocities.

Renovasjon

Renovasjon skal utrede hvilke omlegginger som må til for innsamlingen av husholdningsavfall i kommunen når IVAR setter i gang driften av det nye sorteringsanlegget for restavfall (Forus) og biogassanlegget for organisk avfall på Grødaland. Gjennomføre nødvendige tilpasninger.

Det skal sørges for god avvikling av de rundt 60 ubetjente miljøstasjonene for plast-, metall og glassemballasje når sorteringsanlegget settes i drift.

Avdelingen skal tilrettelegge for en effektiv innsamlingsordning for glassfraksjonen. Glass kan ikke leveres til utsortering i sorteringsanlegget. Henteordningen «hentavfall.no», der abonnenter kan bestille henting av grovavfall, hageavfall, tøy og farlig avfall vil driftes og videreutvikles i planperioden.

Det skal gjennomføres informasjonstiltak for avfallsminimering og økt kildesortering i dialog med nabokommuner og IVAR.

Avdelingen skal delta i nasjonale og internasjonale prosjekt som Smart Cities.

Linjenr	Netto budsjetttramme for Miljø 2016-2019	2016	2017	2018	2019
	Opprinnelig vedtatt netto budsjetttramme 2015	4 655	4 655	4 655	4 655
	Endringer:				
178	Effektiviseringskrav Stab BMU, Miljø og Utbygging	-20	-20	-20	-20
	Korrigert netto budsjetttrammer 2016-2019	4 635	4 635	4 635	4 635

Tabell 7.2 Netto driftsramme for Miljø 2016-2019. Beløp i 1000 kr.

Linjenr	Netto budsjetttramme for Renovasjon 2016-2019	2016	2017	2018	2019
	Opprinnelig vedtatt netto budsjetttramme 2015	140	140	140	140
Standard- og volumendringer:					
226	Økt leveringsgebyr og mengde til IVAR	700	1 500	3 000	4 500
227	Renovasjonen IKS og Norsk gjenvinning, volumøkning	3 775	6 630	9 027	11 767
228	Kalkulerte finanskostnader	-420	-410	-401	-391
229	Generell prisstigning innkjøpte varer og tjenester	688	668	-748	-135
230	Gebyrer/generell gebyrøkning	-4 420	-7 810	-12 120	-16 720
231	Bruk/avsetning til selvkostfond	-323	-578	1 242	979
Korrigert netto budsjetttrammer 2016-2019		140	140	140	140

Tabell 7.3 Netto driftsramme for Renovasjon 2016-2019. Beløp i 1000 kr.

Budsjetttrammen vil bli justert for helårseffekten av lønnsoppgjørskostnad.

7.4 Stavanger eiendom

Tjenestebeskrivelse

Stavanger eiendom forvalter og eier alle kommunale bygg på vegne av kommunen. Det dreier seg om ca. 2 500 boliger og 500 andre bygg, som skoler, sykehjem, barnehager med mer. Bygningsmassen har et samlet areal på nærmere 800 000 m², og antatt verdi er over kr 14 mrd.

Stavanger eiendom har også ansvar for planlegging, prosjektering og gjennomføring av de kommunale byggeprosjektene, herunder selvbyggerordningen.

Prioriterte oppgaver i planperioden

Vedlikehold av bygg

Rådmannens forslag innebærer i all hovedsak økt tjenestetilbud i form av at flere nye bygg og anlegg ferdigstilles og tas i bruk. For rådmannen er det viktig å prøve å forhindre at vedlikeholdsetterslepet øker og ett av tiltakene er å budsjettere med middels Holte sats. I gjeldende handlings- og økonomiplan vedtok bystyret en opptrapping av vedlikeholdsbudsjettet fra 2016. Den generelle vedlikeholdsrammen foreslås økt med kr 18,2 mill. i 2016, kr 33,2 mill. i 2017 og 2018 samt kr 43,2 mill. i 2019. For 2016 vil kommunen motta en «tiltaks pakke for økt sysselsetting» på totalt kr 12,7 mill. som følge av forslag til statsbudsjett 2016. Rådmannen foreslår at kr 6,75 mill. benyttes til generelt vedlikehold, mens den resterende summen av tiltaks pakken benyttes til renter og avdrag på framskyndelse av rehabiliteringsprosjekter. Styrkingen til generelt vedlikehold tilsvarer bortfallet av momskompensasjonen for kommunale boliger.

Dokumentkrav

Stavanger eiendom må på grunn av frister gitt av tilsynsmyndigheter, prioritere å oppfylle stadig nye forskrifter og tilsynskrav foran annet vedlikehold. Dokumentasjonskrav er blitt en stadig større del av

eiendomsforvaltningen, både offentlig og privat. Stadig oftere må kommunen fremskaffe ny dokumentasjon på eksisterende tekniske anlegg. Dette kan skyldes utgått dokumentasjon, manglende dokumentasjon på gamle bygg eller nye forskriftskrav. Nye lover og forskriftskrav medfører ofte kostnader som ikke fullfinansieres med økte bevilgninger, og dette må da dekkes på vedlikeholdsbudsjettet.

Nye eksempler er krav til energimerking, radonmåling, brannvern og tekniske installasjoner. Det er også kommet forskriftskrav til universell utforming, som vil kreve mye ressurser de neste ti årene. Et annet kostbart dokumentasjonskrav, er krav til dokumentasjon på sprinkleranlegg til brannslukking. Dette er komplekse anlegg som må dokumenteres i etterkant, da slik dokumentasjon ikke har vært vanlig i bransjen.

Oppdaterte bygg

Både virksomhetene og brukerne har behov for at byggene tilpasses nye behov og krav, for eksempel på grunn av endrede pedagogiske metoder, som følge av teknisk og teknologisk utvikling eller effektiviseringsbehov. Det er vanskelig å finne rom for slike påkostninger på vedlikeholdsbudsjettet, selv om det er åpenbart at de vil være både lønnsomme og gi økt nytte. Det vil i perioden bli forsøkt å prioritere de mest nødvendige og mindre kostnadskrevende tiltakene.

Større byggeprosjekter

Stavanger eiendom gjennomfører flere store byggeprosjekter i perioden. Lervig sykehjem, Nye Gamlingen, utbygging av Eiganes skole, to nye brannstasjoner og tilbygg på Kannik skole er eksempler på dette. Det er planlagt rundt 70 byggeprosjekter i alt.

Styrke anbuds kompetansen

Stavanger eiendom arbeider kontinuerlig for å bli en enda bedre byggherre, blant annet gjennom å styrke bestillerkompetansen innen både totalentrepriser og delte entrepriser. De forskjellige anbudsformene har ulike utfordringer, og det arbeides derfor med å lage systemer som gjør at Stavanger kommune setter seg i best mulig stand til å få levert den varen som er bestilt.

Energioppfølging i kommunale bygg

Det arbeides aktivt med å redusere energiforbruket i kommunens bygningsmasse med energioppfølging og sentral styring fra driftssentralen. Stavanger eiendom vil i perioden prioritere å knytte flest mulig av kommunens bygg til denne sentralen. Energiforbruk og klimaregnskap skal kunne registreres for alle de tilkoblede byggene.

Energisentralen for Forum-området

Driftssentralen i Stavanger eiendom vil overta driftsansvaret for Stavanger Forum sin energisentral i 2016.

Triangulum: Ny energisentral

Driftssentralen i Stavanger eiendom vil i perioden også arbeide aktivt med gjennomføring av Stavanger kommunes deloppgave i fyrtårnprosjektet Triangulum. Det er et mål å etablere en ny energisentral i Olav Kyrresgate 19 (svømmehallbygget) innen mai 2017, der 75 prosent av energien skal være fornybar. Energisentralen skal betjene varme og kjøling til et bygningskompleks på totalt 52 000 m². Av dette er 21 900 m² kommunens administrasjonsbygg rådhuset, Olav Kyrresgate 19 og 23 og Stavanger svømmehall.

Gjennom Triangulum-prosjektet er Stavanger blitt europeisk «fyrtårnsby» innen fagområdet smarte byer og samfunn (Smart Cities and Communities SCC). Formålet med prosjektet er å utvikle og implementere integrerte løsninger for energi, IKT og mobilitet. Utgangspunktet er utlysning av Horisont 2020-programmet, EU sitt forsknings- og innovasjonsprogram, der offentlig sektor utfordres til å ta et større samfunnsansvar. Ordføreravtalen forplikter kommunen og stiller krav om å nå klima- og transportmål.

Triangulum gir læringsmuligheter på tvers av organisasjoner i form av økt kunnskap om samarbeid, regional samhandling og forståelse for mulighetene deltakelse i EU-prosjekter gir. Med flere av oppgavene Triangulum skal løse, vil en høste erfaring som kan gi økt engasjement innenfor både miljø, klima og velferd. Triangulum vil gi mulighet til å etablere felles fora, styrke kompetansen og etablere en strategisk overbygning for kommunens internasjonale engasjement. Dette kan føre til ytterligere synergier, som er positive for regionen.

Linjenr	Netto budsjetttramme for Stavanger eiendom 2016-2019	2016	2017	2018	2019
	Opprinnelig vedtatt netto budsjetttramme 2015	-306 763	-306 763	-306 763	-306 763
Driftskonsekvenser av investeringer:					
60	Vedlikehold- og renholdsutgifter til nye bygg	7 750	31 100	33 250	43 500
62	Olav Kyrres gate 19, økt husleie i forbindelse med rehabilitering	2 300	6 850	2 850	0
Endringer:					
201	Forsikring bygg	200	400	600	800
202	Husleieinntekter, bofellesskap og omsorgsboliger, volumvekst	-3 600	-4 050	-4 050	-4 050
203	Private ideelle sykehjem, nødaggregat engangsutgift i 2015	-4 500	-4 500	-4 500	-4 500
204	Økt vedlikehold for administrasjons- og formålsbygg	18 200	33 200	33 200	43 200
205	Drift av 12 nødaggregat, private og kommunale sykehjem	750	750	750	750
206	Utleieformål, reduksjon i leieinntekter	2 100	2 100	2 100	2 100
207	Tiltakspakke økt sysselsetting	6 750	0	0	0
208	Planlegging- og utredningskostnader til diverse bygningskategorier	200	200	200	200
209	Effektiviseringskrav	-1 140	-1 140	-1 140	-1 140
	Sum totale interne overføringer stavanger eiendom	-6 750	-6 750	-6 750	-6 750
Korrigert netto budsjetttrammer 2016-2019		-284 503	-248 603	-250 253	-232 653

Tabell 7.4 Netto driftsramme for Stavanger eiendom 2016-2019. Beløp i 1000 kr.

Budsjetttrammen vil bli justert for helårseffekten av lønnsoppgjørskostnad.

7.5 Park og vei

Tjenestebeskrivelse

Park og vei har ansvar for drift, vedlikehold og forvaltning av alle kommunale uteområder.

Det omfatter blant annet veier, gater, gatetun, turveier, sykkelveier, plasser, torg, friområder, parker, lekeplasser, naturvernområder, viltforvaltning, badeplasser, utendørs idrettsanlegg, nærmiljøanlegg og

uteanlegg ved skoler, barnehager, sykehjem og bofellesskap.

Ansvarer omfatter også vinterdrift og naturskjøtsel.

Park og vei er byggherre for nyanlegg og tilrettelegger av de samme anleggene.

Prioriterte oppgaver i planperioden

Stavanger på sykkel

Den sterke satsingen på sykkel videreføres gjennom hele perioden, med høy aktivitet og standard i bygging av nye sykkelveier og sykkelfelt, tiltak for å bedre eksisterende sykkelruter, drift og vedlikehold og kampanjer. Sykkelseksjonen i Park og vei er ansvarlig for den daglige koordineringen og framdriften.

Sykkelparkeringer ved skolene

Nye nasjonale regler for sykling til skolen kan føre til et betydelig økt behov for plass til sykkelparkering/sykkelstativer og til trafiksikkerhetstiltak på lokale sykkelruter til skolene. Park og vei vil i første omgang registrere behovet og deretter utarbeide en prioritert tiltaksplan.

Konkurransesutsetting

Kommunen gjennomfører konkurranseutsetting av det grønne vedlikeholdet, i første rekke for Tasta bydel. Dette vil kreve ressurser og omprioriteringer i Park og vei.

Håndtering av overvann

Økende nedbørsmengder og –intensitet skaper store utfordringer med håndtering av overvann. Dette går i noen tilfeller ut over naboer til veier og friområder. Park og vei vil derfor forberede seg på å være med på finne løsninger både for fordrøyning[1] og flomveier. Det vil trolig komme nytt lowerk som klargjør både ansvar og finansiering av slike klimatiltak. Den konkrete oppfølgingen i Park og vei vil være avhengig av innholdet i lovene og når de innføres.

Ny Grønn plan for Stavanger

Den nylig vedtatte kommuneplanen forutsetter at det i perioden skal utarbeides ny Grønn plan. Denne skal ta opp i seg en rullering av naturforvaltning og friluftsliv i gjeldende kommunedelplan for idrett, fysisk aktivitet og naturopplevelse. Park og vei skal bidra med faglig innhold til planarbeidet, som ledes av Kultur og byutvikling (KB). Oppstartstidspunkt avgjøres i kommende Kommunal planstrategi.

Øke bruken av friområder og turveier

Stavangers sammenhengende grøntstruktur har, med turveier og aktivitetsanlegg, blitt en viktig arena for økt fysisk aktivitet, mer trivsel og bedre folkehelse. Park og vei skal sammen med folkehelseforvaltningen og frivillige tilrettelegge for et enda mer attraktivt tilbud, slik at bruken øker. Levekårsløftet i Storhaug bydel og videre utvikling av 52 hverdagsturer er en del av dette.

Store investeringer

Investeringsprosjekter som gjennomføres i planperioden er: flaskehalsutbedring, Tasta skateanlegg, sykkelstrategien, skolegårdsprosjektet, rehabilitering av skolegårder m.m. I tillegg pågår planlegging av prosjektene Hillevåg Torg, Tivolifjellet og Europeanparken.

Renhold i og rundt sentrum

Renhold og vedlikehold i sentrum, Forum og Bjergsted skal fortsatt prioriteres, men tilpasset nye ressursrammer. Park og vei vil arbeide for å minske søppelproblemet i sentrum. Aktuelle tiltak er å endre utformingen av avfalldunkene på Torget, ansvarliggjøre serveringsstedene mer, fortsette dialogen med politiet om mulig bøtelegging og holdningskampanje.

Skjøtsel av friområdene

Skjøtsel av større friområder og naturvernområder må forbedres i perioden, jf. bystyrets vedtak vedrørende revidert strategi for friområdene. Kommunen skal satse på økt frivillig innsats og effektivisering ved å utvikle nye metoder. Hensikten er å gjøre friområdene attraktive og tilgjengelige for brukerne og samtidig fremme naturmangfoldet.

Lavere nivå på vedlikehold

Vedlikeholdsetterslepet for uteområdene ved skoler, barnehager og sykehjem er stort. Det er behov for å gjennomgå eksisterende etterslepsanalyse for å tilpasse til et lavere ambisjonsnivå. Det er særlig uteområdene ved barnehager og sykehjem som trenger et mer realistisk grunnlag for prioritering av innsats.

Veileder for bruk av byens uterom

Park og vei utarbeider i 2016 forslag til revidering av normer og veileder for bruk av byens uterom og vil herunder også utarbeide en veileder og forslag til tilrettelegging tilpasset de fysiske sett mindre plasskrevende arrangementene, slike som Kapittel og NuArt.

Tilstanden på bruer og kaier

Det skal i løpet av perioden etableres en forsvarlig forvaltning av bruer og kaier. Noen av disse er i en slik forfatning at kommunen har innført begrensninger i bruken av dem.

Linjenr	Netto budsjetttramme for Park og vei 2016-2019	2016	2017	2018	2019
	Opprinnelig vedtatt netto budsjetttramme 2015	141 158	141 158	141 158	141 158
Driftskonsekvenser av investeringer:					
49	Forbedring av framkommeligheten på veinettet	400	800	1 200	1 600
50	Tiltak for å øke trafiksikkerheten	300	600	900	1 200
51	Vedlikehold av park, friområder og aktivitetsanlegg	200	400	600	800
52	Nye anlegg	600	1 200	1 800	2 400
53	Drift og vedlikehold av plasser, vei og torg på Stavanger konserthus IKS	200	400	600	800
Endringer:					
180	Biologisk mangfold	250	500	750	1 000
181	Ny drifts- og vedlikeholdsavtale med Lyse	100	200	300	400
182	Attende, Arboret og friluftsområdene, øke tilskuddet i tråd med avtaler	150	300	450	600
183	Bidrag fra vertskommune under festival	500	0	500	0
184	Kunstgressbaner, redusere vedlikeholdet	-500	-500	-500	-500
185	Sykkelsatsingen, redusere skilting og driftstiltak	-500	-500	-500	-500
186	Reduksjon i vedlikehold av park og vei	-1 300	-1 300	-1 300	-1 300
187	Stavanger natur- og idrettsservice KF, redusere vedlikeholdet	-2 500	-2 500	-2 500	-2 500
188	Effektiveringskrav	-350	-350	-350	-350
Korrigert netto budsjetttrammer 2016-2019		138 708	140 408	143 108	144 808

Tabell 7.5 Netto driftsramme for Park og vei 2016-2019. Beløp i 1000 kr.

Budsjetttrammen vil bli justert for helårseffekten av lønnsoppgjørskostnad.

[1] Fordrøyning er en metode i avløpsteknikken for å utjevne varierende vannføringer slik at nedstrøms ledningsnett og renseanlegg ikke blir overbelastet av vannmengde eller forureningsmengde.

7.6 Idrett

Tjenestebeskrivelse

Idrettsavdelingens oppgave er å legge til rette for idrettsaktivitet på kommunens utendørs idrettsanlegg, i idrettshaller, svømmehaller og skolelokaler.

Avdelingen fordeler treningstid til brukerne av anleggene. Idrettsrådet i kommunen vil fra 2016 overta

ansvaret for å tildele treningstid på utendørsanleggene og i idrettshallene til den organiserte idretten på kveldstid.

Avdelingen har også ansvar for å levere brukertjenester til idrettslagene og andre brukere, i forbindelse med ulike arrangement i idrettsanleggene.

Andre viktige oppgaver er å fordele ulike tilskudd og å gjennomføre behovsanalyser som grunnlag for politiske beslutninger om utbygging av nye idrettsanlegg.

Prioriterte oppgaver i planperioden

AktivBy som bookingsystem og informasjonsverktøy

Idrettsavdelingen ønsker å videreutvikle bookingsystemet og informasjonsverktøyet AktivBy, og gjøre det mer brukervennlig, slik at flere tar det i bruk. Det vil spare kommunen for unødig administrasjon og gi idretten et enda bedre administrasjons- og informasjonsverktøy overfor medlemmene.

Følge opp fagplanen for idrett 2014-2029

Tilrettelegging for nye idrettsanlegg som er vedtatt og prioritert i Fagplan for idrett 2014-2029 vil ha prioritert. Svømmehallen i Kvernevik åpner våren 2016, og svømmeanlegget Gamlingen åpner i 2017. Videre planlegging og tilrettelegging for realiseringen av et folkebad blir også prioritert.

Opprettholde og utvikle aktiviteten i de nye hallene

Idrettsavdelingen vil arbeide for å opprettholde og utvikle tilbudet vi har i de nye private og kommunale idrettshallene.

Linjenr	Netto budsjettramme for Idrett 2016-2019	2016	2017	2018	2019
	Opprinnelig vedtatt netto budsjettramme 2015	120 856	120 856	120 856	120 856
Driftskonsekvenser av investeringer:					
54	Hetlandshallen, dobbel idrettshall	0	0	100	1 200
55	Nye Gamlingen	0	2 900	5 000	5 000
56	Kvernevik svømmehall	2 650	3 550	3 550	3 550
57	Hundvåg svømmehall	1 400	1 400	1 400	1 400
58	Skateanlegg på Tasta, drift fom. Juni 2016	175	300	300	300
59	Stavanger svømmehall, reduserte inntekter på grunn av rehabilitering	900	3 700	3 700	0
Endringer:					
189	Leieinntekter ONS i 2016 og 2018	-1 050	0	-1 050	0
190	Økte billettinntekter i svømmehallene	-800	-1 300	-1 800	-1 800
191	Ophør av tilskudd til Beach volleyball World Tour Stavanger i 2017	0	-2 500	-2 500	-2 500
192	Bortfall av leieinntekter OTD i 2016 og 2018	700	0	700	0
193	Redusert tilskudd større idrettsarrangement	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
194	Rammereduksjon Stavanger natur- og idrettsservice KF	-200	-200	-200	-200
195	Bortfall av billettinntekter på Gamlingen	2 200	1 700	0	0
196	Indeksregulering Oilers investa AS	300	450	550	650
197	Drift av idrettshall Siddishall (avtale signert i 2015)	1 500	1 500	1 500	1 500
198	Revidering av avtaler med Stiftelsen Stavanger ishall	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
199	Samdrift mellom svømmehall og idrettshall på Kvernevik og Hundvåg	-800	-1 000	-1 000	-1 000
200	Effektiveringskrav	-115	-115	-115	-115
Korrigert netto budsjettrammer 2016-2019		125 716	129 241	128 991	126 841

Tabell 7.6 Netto driftsramme for Idrett 2016-2019. Beløp i 1000 kr.

Budsjettrammen vil bli justert for helårseffekten av lønnsoppgjørskostnad.

7.7 Vann og avløp

Tjenestebeskrivelse

Vann og avløp har ansvaret for Stavanger kommunes vann- og avløpsanlegg og tjenester forbundet med utbygging, forvaltning, drift og vedlikehold av disse. Virksomheten er gebyrfinansiert med

hjemmel i Lov om kommunale vass- og kloakkavgifter. Vann og avløp har også en rekke tilsynsoppgaver, og er organisert etter bestiller- utførermodellen. Prosjektering og anleggsutførelse av investeringsprosjektene ivaretar Plan- og anleggsavdelingen.

Oppgavene som prioriteres er vedtatt i Hovedplan for vannforsyning, vannmiljø og avløp – og gjennom overordnede pålegg og direktiver.

Prioriterte oppgaver i planperioden

Klimautfordringer

Vann og avløps hovedforpliktelse, som er å levere vann og motta avløpsvann på en forsvarlig måte, blir påvirket av klimaendringene. For best mulig sikring mot uønskede klimakonsekvenser vil Vann og avløp prioritere arbeidet med å se til at arealplanleggingen i kommunen tar hensyn til flomveier og metoder for å fordrøye og forsinke vannet.

Mer nedbør og høyere vanntemperatur i ferskvannkilden påvirker kvaliteten på vannet ut til abonnentene. Hyppigere forekomster av store nedbørsmengder på kort tid gjør at avløpsnettets kapasitet oftere blir overskredet, og dette fører til flere oversvømmelser.

Mer nedbør med høyere intensitet og stigende havnivå fører også til at overløpene oftere trer i funksjon, sjønære anlegg får mer drifts- og vedlikeholdsproblemer. Urenset spillvann (kloakk) går oftere ut i sjøen, som blir mer forurenset.

Stavanger kommune må styrke kompetansen på området, og bygge anlegg som er robuste nok til å håndtere større vannmengder på kort tid.

Drift og vedlikehold av avløpsnett

En forsvarlig klimaberedskap innebærer også at drift og vedlikehold av vann- og avløpsnett holder et forsvarlig nivå.

Vann og avløp følger opp avløpsforskriften, som er tilpasset kravene i EU's avløpsdirektiv. Den har innvirkning på alle aktivitetene til avløpsverket. Særlig gjelder dette kravene til:

- kapasitet på avløpsnett og reduksjon av fremmedvann. Fremmedvann er overvann som utilsiktet havner i ledningsnett
- reduksjon av overløpsdrift og forurensende utslipp
- oppgradering av avløpspumpestasjonene
- fornying av i gjennomsnitt én prosent av avløpsledningene årlig.

God og sikker vannforsyning

For å opprettholde, eller forbedre kvaliteten og sikkerheten i vannforsyningen, vil Vann og avløp arbeide for å:

- redusere vannlekkasjer og brudd på vannledninger
- intensivere arbeidet med rengjøring og sikring av ledninger og kummer
- fornye i gjennomsnitt én prosent av vannledningene årlig
- kontinuerlig vurdere og overvåke sikkerheten og kvaliteten i vannforsyningen.

Redusere miljøkonsekvenser

Vann og avløp bidrar til å redusere utslipp av forurensende stoffer til vannmiljøet. Derfor må fagavdelingen

også arbeide for å redusere andre miljøskadelige utslipp som følge av egne aktiviteter. Viktige tiltak i perioden for å oppnå dette vil være å:

- redusere energiforbruket
- redusere transportbehovet
- vurdere valg av materiell og miljøbelastningen ved produksjon, montering, bruk og gjenbruk (livsløpsvurderinger).

Markere jubileum

I tillegg til de prioriterte oppgavene skal Vann og avløp feire 150-års jubileum i 2016. Jubileumsprosjektet er å opparbeide vannbassengene på Vålandshaugen til et besøks- og opplevelsessenter, som skal bidra til interesse for vann som fag.

Linjenr	Netto budsjetttramme for Vann og avløp 2016-2019	2016	2017	2018	2019
	Opprinnelig vedtatt netto budsjetttramme 2015	-9 681	-9 681	-9 681	-9 681
Endringer:					
210	Fastledd, IVAR	914	5 301	9 458	10 906
211	Mengdevariabelt ledd, IVAR	280	5 218	10 115	10 698
212	Bemanningsøkning iht. hovedplan	350	700	1 050	1 400
213	Driftsutgifter/generell prisstigning	1 260	1 354	2 121	2 907
214	Avskrivninger	1 307	2 578	3 872	5 124
215	Renter restkapital	-4 492	-3 679	-2 799	-1 925
216	Bruk/avsetning til selvkostfond	5 348	8 394	9 955	10 125
217	Gebyrer/gebyrøkning	-4 967	-19 866	-33 772	-39 235
218	Fastledd, IVAR	3 801	4 985	6 757	8 785
219	Mengdevariabelt ledd, IVAR	7 250	8 700	11 020	13 920
220	Bemanningsøkning iht. hovedplan	350	700	1 050	1 400
221	Driftsutgifter/generell prisstigning	2 602	3 436	4 321	5 224
222	Avskrivninger	1 188	1 953	2 756	3 527
223	Renter restkapital	-9 577	-9 070	-8 532	-7 992
224	Gebyrer/gebyrøkning	0	0	0	-12 600
225	Bruk/avsetning til selvkostfondet	4 067	-1 023	-7 691	-2 583
Korrigert netto budsjettammer 2016-2019		0	0	0	0

Tabell 7.7 Netto driftsramme for Vann og avløp 2016-2019. Beløp i 1000 kr.

Budsjetttrammen vil bli justert for helårseffekten av lønnsoppgjørskostnad.

7.8 Plan og anlegg

Tjenestebeskrivelse

Plan og anlegg er en utførerorganisasjon med ansvar for prosjektering og bygging av offentlige vei-, vann- og avløpsprosjekter som utføres i regi av Stavanger kommune.

Her inngår også teknisk tilrettelegging i de kommunale utbyggings- og transformasjonsområdene, i tillegg til godkjenning og oppfølging av vann- og avløpsanlegg i private utbyggingsprosjekter. Totalt utgjør dette et årlig investeringsvolum på rundt 150 mill. kroner, fordelt på 30-40 prosjekter.

Plan og anlegg utfører også oppdrag for andre aktører med ansvar for infrastrukturiltak, som Statens Vegvesen, Lyse, IVAR og ulike tele- og kabelselskaper. Koordinering av disse infrastrukturiltakene er en viktig og utfordrende del av avdelingens oppgaver.

Prioriterte oppgaver i planperioden

Samhandling i egenregidriften

Plan og anlegg arbeider med å øke samhandlingen mellom kommunens egne anleggslag, for å oppnå raskere fremdrift og økt konkurransekraft. Prosjektet fortsetter utover i perioden.

Bedre kvalitet på prosjektene

For å nå målene om å oppnå avtalt kvalitet i prosjektene, vil avdelingen videreutvikle kvalitetssystemet med vekt på kontroll og verifikasjon, slik at man unngår feil i plan- og byggefasen.

Bedre samhandling med andre som graver

Rådmannen vil styrke samhandling mellom aktørene som tilrettelegger infrastrukturen i det offentlige rom. Arbeidet i VA-forum sammen med IVAR og eierkommunene fortsetter. Det samme gjør samarbeidet med Lyse, Telenor, Statens vegvesen og andre aktører i graveklubben, som ble opprettet i 2011.

Plan og anlegg deltar også i et nasjonalt samarbeidsforum i regi av Norsk vann, for å videreutvikle arbeidet med samordningen av ledninger i grunnen. Det arbeides i denne forbindelse med innspill til utvikling av Norske standarder som regulerer avstandskrav mellom ledninger/kabler i ulike typer veier og kostnadsfordeling mellom lednings- og kabeleiere i fellesprosjekter, samt en veileder for graving i kommunale veier.

Bedre samordning av prosjektene gir mindre belastning for de som blir berørt av anleggsarbeidene og effektiviseringsgevinst for aktørene. Kommunen vil høste resultater av arbeidet ut over i planperioden.

Helse, miljø og sikkerhet i anleggene

I arbeidet med å levere konkurransedyktige prosjekter med høy kvalitet til rett tid, er det viktig å ikke gå på akkord med helse, miljø og sikkerhet. I tekniske produksjonsenheter som Plan og anlegg er det kontinuerlige HMS-arbeidet ekstra viktig.